

روش تحقیق مقدماتی

نویسنده:

عیسی یوسفوند

سرشناسه	: یوسفوند، عیسی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: روش تحقیق مقدماتی/ نویسنده عیسی یوسفوند.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات اساتید دانشگاه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۶۵ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-600-97072-7-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۶۴ - ۶۵.
موضوع	: تحقیق -- روش‌شناسی
موضوع	: Research -- Methodology
رده بندی کنگره	: ۸۶۱۳۹۵ ی۹ / ۵۵/۱۸۰ Q
رده بندی دبلیو	: ۴۲/۰۰۱
شماره کتبی ملی	: ۴۵۴۳۰۳۰

روش تحقیق مقدماتی

نویسنده: عیسی یوسفوند

اساتید دانشگاه ناشر: انتشارات

سال چاپ: اول زمستان ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

شابک: ۰-۷-۹۷۰۷۲-۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸

تلفن انتشارات: ۰۵۰۷۰-۶۶۴۰-۱۸۷۸-۶۶۴۰-۲۱-همراه ۰۹۱۲۴۳۴۲۷۴۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	تقدیر و تشکر
۹	چکیده
۱۱	مقدمه
۱۳	تعاریف علم از نظر دانشمندان
۱۳	منابع شناخت
۱۵	منابع شناخت از نظر اسلام
۱۵	راه حق و باطل و یا راه طبیعت (یا راه مطالعه در خلقت
۱۶	راه دل یا راه فطرت
۱۶	فطرت عقل
۱۶	فطرت دل
۱۶	راه عقل یا راه استدلال و فلسفه
۱۷	چرا تعریف در تحقیق لازم است
۱۷	پاسگال برای تعریف چه شرایطی را پیش روی کرده است
۱۷	مفهوم تحقیق چیست
۱۸	چرا برای صحیح تحقیق کردن باید اصول منطق را دانیم
۱۹	سوالاتی که بشر در مورد مجهولات خود می کند
۲۰	حقیقت و واقعیت از نظر متدولوژی تحقیق
۲۰	ملاکهای دسته بندی پژوهش
۲۱	معیار دیگر
۲۲	اعتبار علمی چیست
۲۲	انواع استدلال هایی که اعتبار علمی ندارد
۲۳	چرا تحقیق باید اعتبار داشته باشد
۲۳	تعاریف روش تحقیق (طرح تحقیقاتی)

۲۴	در مرحله طرح مسئله تحقیق چه چیزهایی را باید برای خود روشن کنیم
۲۴	جامعه مورد تحقیق چیست
۲۵	آزمایش طرح تحقیق
۲۵	مشخصات تحقیق
۲۷	هدف طرح تحقیق
۲۷	انواع تحقیق
۲۸	انواع طرح تحقیق
۳۱	عوامل موثر در مشاهده
۳۲	سئوالهای محقق چگونه سئوالهایی هستند
۳۲	شرایطی که یک محقق بایستی داشته باشد
۳۴	ستابزدگی در کار تحقیق به چه صورتهایی تحقق خواهد
۳۵	انواع تحقیق از حیث هدف
۳۵	مراحل تحقیقات تحلیل
۳۶	مراحل تحقیقات توصیفی
۳۷	انواع محدودیتهای هر طرح تحقیق
۳۷	قاعده کلی برای بیان موضوع تحقیق
۳۸	مسئله چیست و چه نقشی در تحقیق دارد
۳۹	نکاتی که باید در بیان مسئله مورد توجه قرار گیرد
۴۰	انتخاب موضوع تحقیق
۴۰	عوامل موثر در انتخاب موضوع تحقیق
۴۱	معیارهای انتخاب موضوع تحقیق
۴۳	انتخاب یک موضوع مناسب تحقیق در یک رشته از علوم به چه چیزی نیاز دارد
۴۶	ویژگیها و ملاکهای لازم برای انتخاب و بیان مسئله از نظر تاک من و کرلینجر

۴۶	مراحل روش تحقیق از نظر بهروز نبوی (۱۳۷۶)
۵۰	مراحل تحقیق علمی از نظر خواجه نوری (۱۳۷۰)
۵۱	مراحل روش علمی (تحقیق) از دیدگاه سرمد (۱۳۷۶)
۵۲	انواع فرضیه از دیدگاه ساروخانی
۵۴	ملاکهای تدوین فرضیه
۵۶	مشخصات یک فرضیه خوب
۵۷	اصول فرضیه سازی
۵۸	ملاکهای طبقه بندی کلی فرضیه
۵۹	فرض صفر
۶۱	فرض خلاف
۶۱	آزمون فرض و ارتباط آن با برهان خلف
۶۲	فرضیه - نظریه - قانون - اصل بدیهی
۶۳	فرق بین نظریه و فرضیه در چیست
۶۳	نقش نظریه
۶۴	انواع نظریه
۶۵	تعاریفی از نظریه - تحقیق و فرضیه برای شناسائی بهتر
۶۵	محدودیت‌های تحقیق
۶۶	نتیجه گیری
۶۹	منابع

چکیده:

بسیاری از مردم از واژه تحقیق به عنوان موضوعی غول آسا و یا کاری که همه کس از عهده آن بر نمی آید نگاه می کنند در این تحقیق سعی شده است ابتدا تعاریف گوناگونی از تحقیق، علم، پژوهش به عمل آید تا دیدگاه خواننده نسبت به تحقیق باز شده، و پس از آن مراحل انجام تحقیق و اینکه تحقیق خوب چه ویژگی هایی داشته باشد و محدودیت های تحقیق، چگونگی بیان فرضیه و انواع فرضیه و خصوصیات یک فرضیه خوب و ملاک های طبقه بندی فرضیه بر مبنای مسائلی پیرامون فرضیه و تحقیق جمع آوری شده و دیدگاه علمی را در فرا روی کسی که می خواهند کار تحقیقی یا پژوهشی انجام دهند می گسترانند. امید که خوانندگان محترم با خواندن این کتاب که خارج از عیب و نقص نیست بتوانند استفاده لازم را ببرند و از حلاله ی این حقیر با دیده اغماض بنگرند.

عیسی یوسفوند

۱۳۹۵

یکی از ویژگی های فکری انسان های کنجکاوی است ، گرچه این ویژگی در مراتب ضعیف تر در حیوانات مادون انسان به صورت غریزی مشاهده می شود ، ولی کنجکاوی انسان ها با سایر حیوانات تفاوت بسیار دارد . بطوریکه بسیاری از تغییرات محیط زندگی انسان در گرو رشد و شکوفایی همین ویژگی انسان است.

زیرا می تواند به علت یا علل بسیاری از پدیده ها پی ببرد و یا راه حل مناسبی برای بسیاری از مسائل و مشکلات خود بیابد تلاش برای آگاهی از مجهولات و حل مشکلات از بدو خلقت انسان بوده است و در هر زمان با توجه به میزان پیشرفت علوم توانسته قدمی را در جوابگویی به برائات مطرح شده به جلو بردارد.

یکی از روشهایی که انسان ها هنگام مقابله با بحران از آن استفاده می کنند استفاده از تجربه است گرچه استفاده از تجربه یک روش پیش و پا افتاده است، ولی می تواند یک منبع اطلاعاتی مناسب و قابل اعتماد برای همه انسان ها اعم از افراد معمولی یا دانشمندان باشد؛ می توان گفت که تجربه گذشتگان نردبان پیشرفت علم برای آیندگان است چرا که باعث جلوگیری از دوباره کاری و اتلاف وقت می شود .

همه اطلاعات از راه تجربه نمی توان کسب کرد تجربه برای انتقال معلومات در سطح پایین تر (دوره ابتدایی) ممکن است تا اندازه ای کارساز باشد، ولی در سطوح بالایی سطح تجربه نیاز دانش پژوهان را برآورده نمی سازد .

راه دوم باورهای رایج (عرف و سنت) می باشد که بعلت ریشه ای که در حقایق دارند باعث اعتماد و اطمینان افراد به آنها شده است و این باورها به سرعت دچار تغییر و تحول می شوند لذا این راه نیز زیاد قابل اطمینان نیست .

راه سوم استفاده از متخصصان و صاحب نظران که همان استفاده از تجربه است می باشد. این راه نیز برای کسانی که خود تجربه نکرده اند و می خواهند از تجربه دیگران استفاده کنند دارای نقایصی است چرا که اگر جامعه ای بیش از حد به رای صاحب نظران متکی باشد و افراد جامعه برای دست یابی به حقایق هیچگونه تلاشی نکنند، جامعه به نوعی با رکورد علمی مبتلا می شود که عاقبت آن تقلید کورکورانه افراد جامعه از فرد یا گروهی خاص می باشد در نتیجه هر چه انسان شیوه برآورده کردن حس کنجکاوی خود را منظم تر و اصولی تر نماید احتمال موفقیت او بیشتر است. یکی از راههایی که می تواند این خواسته را برآورده سازد یاد گرفتن روش های تحقیق است.

در پایان مقدمه این نکته را متذکر می شوم که برآورده شدن حس کنجکاوی حداقل دو فایده را به ارمغان می آرد:

۱- نوعی احساس رضایت مندی حاصل می شود که زمینه ادامه کنجکاوی را در انسان تقویت می کند.

۲- کنجکاوی منجر به کشف بسیاری از پدیده های مجهول می شود که زمینه مناسبی برای رشد و ترقی انسانها و کسب معارف بیشتر در آنها می شود.

علمای معاصر بر این عقیده هستند، که توسعه و پیشرفت علم در چند دهه اخیر به مراتب بیشتر و جامع تر از پیشرفتی است که کلیه علوم از بدو پیدایش خود تا پایان نیمه اول قرن بیستم داشته اند ولی اگر توجه شود استفاده از روش صحیح تحقیق علمی نیز قدمتش بیش از چند دهه گذشته نیست.

کار تحقیق کم و بیش به همان شیوه استخراج نفت صورت می گیرد. هر جا چاه نمی زنند تا به نفت برسند موفقیت یک پروژه استخراج نفت تا حدود زیادی به مطالعات مقدماتی که پیش از عملیات حفاری صورت می گیرد بستگی دارد. لذا از سرپرست طرح نمی توان توقع داشت که به جزئیات فنون حفاری و استخراج احاطه داشته باشد. وظیفه اختصاصی

سرپرست طرح این است که مجموع طرح را مد نظر داشته باشد و عملیات اجرایی با حداکثر انسجام و کارائی هماهنگ کند و مجموع وسایل را در راستای هدف بکار گیرد.

تعاریف علم از نظر دانشمندان:

جان اسمیت : علم را بهترین معرفت نظام یافته که بر حسب دقیق ترین و کامل ترین روش های تحقیقی بدست آمده و در حال حاضر در دسترس می باشد و هدف آن رسیدن به حق و حقیقت است تعریف می کنند. (اسمیت، ۱۳۷۰). اگوسکنت : علم را توافق فکری و وحدت نظر تعریف کرده است.

آریانیور : (علم) معرفتی است منظم که با روشهای معین بدست می آید و قوانین یا روابط پایدار و واقعیت را را بیان می کند (قضائیهایی که براساس مشاهدات ایژکتیو می شود یک کار عملی است و علم متکی به اثبات است و چیزی را که مورد آزمون قرار نگیرد قبول نمی کند (نوری، ۱۳۷۱). علم عبارت است از صورتی از یک شئی که در ذهن پدید می آید (مطهری، ۱۳۷۹).

منابع شناخت:

بطور کلی انسان در سراسر تاریخ حیات خود شیوه های مختلف برای تدوین نقشه ای از واقعیات جهان اطراف خود بکار برده است لذا این منابع گوناگون عبارت اند از :

الف) استناد به مقام صلاحیتدار.

ب) شیوه های مبتنی بر سیر و سلوک و رمز و راز.

ج) شیوه خودگرایانه.

د) روش علمی.